

Bryssel 1.6.2016
COM(2016) 359 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

**Euroopassa investoidaan taas
Tilannekatsaus Euroopan investointiohjelmaan ja seuraavat toimet**

1. Johdanto

Työllisyys, kasvu ja investoinnit muodostavat yhden Junckerin komission kymmenestä painopisteestä. Euroopan investointiohjelma esitettiin 26. marraskuuta 2014¹. Se aloitti yhdenmukaistetut ja kohdennetut toimet, joilla lisätään investointien rahoitusta Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR), yhdessä 'EIP-ryhmä', tuella osana rakenneuudistusten, vastuullisen finanssipolitiikan ja investointien muodostamaa positiivista kierrettä. Investointiohjelmalla on kolmenlaisia tavoitteita: varmistetaan, että niukoilla julkisilla resursseilla saadaan aikaan yksityisiä sijoituksia, joilla korjataan tehokkaasti markkinoiden toimintapuutteita yksityisellä pääomalla; varmistetaan, että investoinnit vastaavat reaalityalouden tarpeita; parannetaan investointiympäristöä sekä Euroopan tasolla että yksittäisissä jäsenvaltioissa. Eurooppa-neuvosto vahvisti investointiohjelman kaikki osat joulukuussa 2014 ja kehotti panemaan sen täytäntöön nopeasti.² EIP-ryhmä vastasi Eurooppa-neuvoston pyyntöön aloittamalla ohjelman mukaiset investointitoimet tammikuussa 2015. Euroopan parlamentti ja neuvosto puolestaan hyväksyivät tarvittavan lainsäädäntöehdotuksen poikkeuksellisen nopeasti heinäkuussa 2015.³ Nyt on aika arvioida edistymistä ja katsoa eteenpäin.

Investointiohjelman esittämisestä on kulunut 18 kuukautta. Tänä aikana edellytykset investointien lisäämiselle ovat parantuneet ja luottamus EU:n talouteen ja kasvuun palaamassa. Euroopan unionin talouden lievä elpyminen jatkuu nyt neljättä vuotta, ja BKT kasvoi 2 prosenttia vuonna 2015.⁴ Vaikka investoinnit vähenivät EU:ssa huomattavasti finanssikriisin seurauksena, elpymisestä on varhaisia merkkejä huolimatta kasvuun kohdistuvista globaaleista ja kotimaisista riskeistä. Investointiohjelman mukaisesti aloitetut kattavat toimet ovat jo tuottamassa konkreettisia tuloksia huolimatta siitä, että suurten investointihankkeiden makrotaloudelliset vaikutukset eivät näy välittömästi. Investointien odotetaan piristyvän edelleen vähitellen vuosina 2016 ja 2017, mutta ne eivät vielä yllä pitkän aikavälin kestävään tasoon (ks. kuvio 1).

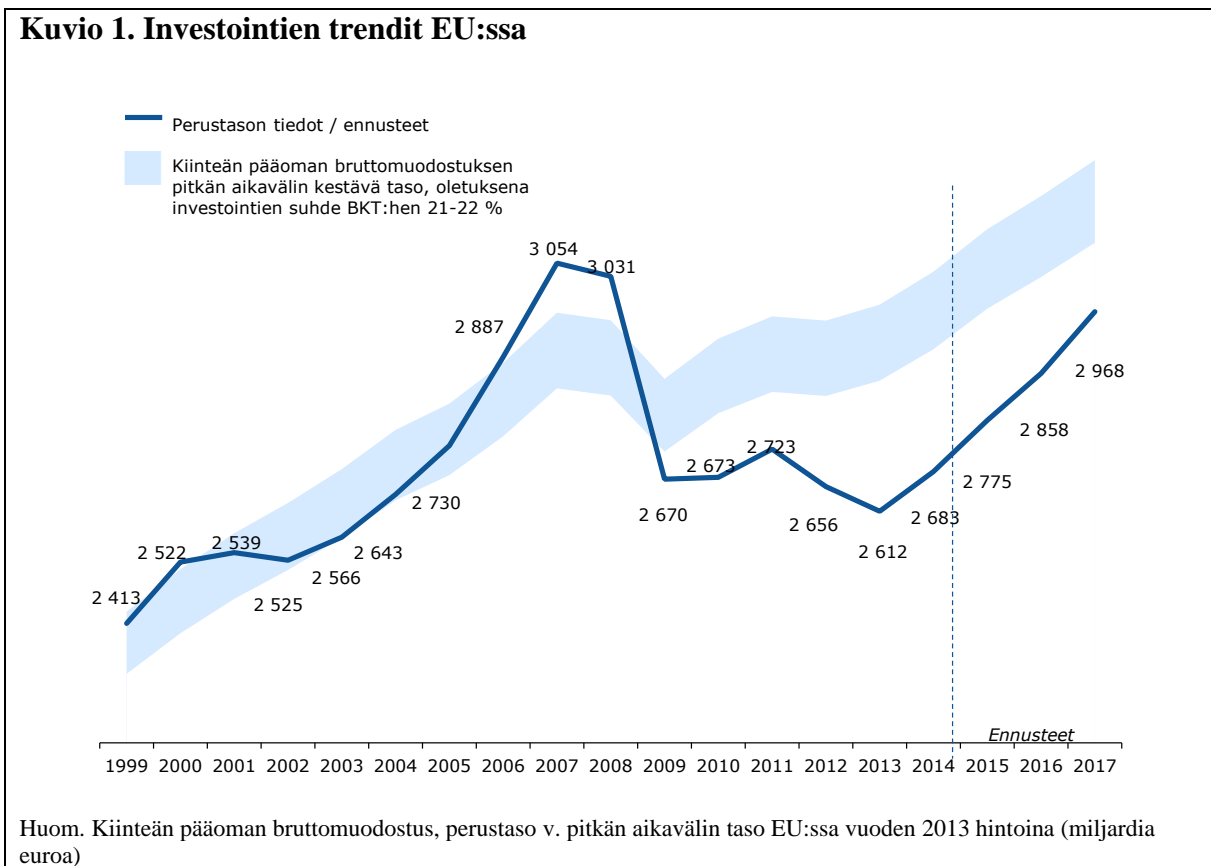
1 COM(2014) 903 final.

2 EUCO 237/14, saatavilla osoitteessa
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/146411.pdf

3 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/1017, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan strategisten investointien rahastosta, Euroopan investointineuvontakeskuksesta ja Euroopan investointihankeportaalista sekä asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta – Euroopan strategisten investointien rahasto (EUVL L 169, 1.7.2015, s. 1).

4 EU:n kevään 2016 EU:n talousennuste julkaistiin 3. toukokuuta 2016, ja se on saatavilla osoitteessa
http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_spring_forecast_en.htm

Kuvio 1. Investointien trendit EU:ssa

Tämä positiivinen muutosvauhti on säilytettävä ja toimia jatkettava, jotta investoinnit voidaan palauttaa pitkän aikavälin kestäväan trendikasvuun. Investointiohjelman mekanismit toimivat, ja niitä on vahvistettava, jotta saadaan aikaan yksityisiä investointeja Euroopan tulevaisuuden kannalta kriittisillä aloilla ja siellä, missä markkinat toimivat puutteellisesti. Tähän kuuluvat investoinnit energia-, ympäristö- ja ilmastotoimiin⁵, sosiaaliseen ja inhimilliseen pääomaan⁶ ja niihin liittyvään infrastruktuuriin, terveydenhuoltoon, tutkimukseen ja innovointiin, rajat ylittävään ja kestäväan liikenteeseen sekä digitaaliseen muutokseen. EU:lla on selkeät ainutlaatuiset voimavarat, jotka ovat

5 Tämä on linjassa EU:n tiukkojen sitoumusten kanssa, jotka vahvistettiin myös Pariisin ilmastokokouksessa joulukuussa 2015.

6 Tulevassa ”Uudessa osaamisohjelmassa” käsitellään investointeja sekä osaamisen ja inhimillisen pääoman kehittämistä laajemmassa asiayhteydessä: vaikka on laaja yhteisymmärrys siitä, että osaaminen ruokkii tutkimusta ja kehitystä ja innovointia ja parantaa työllistävyyttä ja kilpailukykyä, on näyttöä siitä, että huomattavalla osalla (noin 20 prosenttia) EU:n työvoimasta on vain vähäiset perustaidot. Näiden matalan osaamistason työntekijöiden työllistäminen on vaikeaa, mikä lisää rakennetyöttömyyttä. Samaan aikaan monet työpaikat jäävät täyttämättä ammattitaitoisen työvoiman puutteen vuoksi. Tämä viittaa siihen, että inhimilliseen pääomaan tehtävissä investoinneissa on rakenteellinen vaje. Rakenteellisten uudistusten rinnalla tarvitaan riittävästi rahoitusta, jotta voidaan tehostaa koulutusjärjestelmiä ja antaa sitä kautta ihmisille mahdollisuus hankkia parempaa ja käyttökelpoisempaa osaamista.

välttämättömiä investointien toteuttamiselle: sisämarkkinat, maailman ammattitaitoisin väestö, sosiaalisen ja ympäristön suojelun korkea taso sekä vakaat, ennakoitavat, tehokkaat ja läpinäkyvät oikeusjärjestelmät. Sellaista ihmeratkaisua ei ole, jonka avulla voitaisiin varmistaa, että EU:n koko investointipotentiaali saadaan käyttöön muutaman kuukauden aikana. Tästä huolimatta jo lyhyessä ajassa saavutetut rohkaisevat tulokset muodostavat vakaan perustan tuleville toimintapoliittisille aloitteille, jotka koskevat sekä EU:n talousarviovarojen käyttöä että sääntely-ympäristöstä.

2. Tulevaisuuden malli

a. Nopeasti rakennettu kattava järjestelmä

Investointiohjelma on jo alkanut tuottaa konkreettisia tuloksia, koska sen kaikki osat on saatu nopeasti toimintaan:

- **Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR)**, jonka EIP-ryhmä perusti ja jota se rahoittaa osittain, etenee vakaasti kohti tavoitettaan, joka on vähintään 315 miljardin euron lisäinvestoinnit reaalityössä vuoden 2018 puoliväliin mennessä⁷. Markkinoiden vastaanottokyky on ollut erityisen nopea pienten ja keskisuurten yritysten ikkunassa, jossa ESIR-rahaston toteuttamisvauhti on ylittänyt kaikki odotukset.
- Komissio on antanut ohjeet siitä, kuinka **Euroopan rakenne- ja investointirahastojen** (ERI-rahastot) ja ESIR-rahaston varojen käyttö voidaan yhdistää lisäinvestointien tukemista varten. Ensimmäisiä hankkeita ollaan toteuttamassa, ja ne osoittavat, kuinka tämä yhdistelmä toimii käytännössä. Näin tuetaan myös investointiohjelmassa mainittua tavoitetta lisätä rahoitusvälineiden käyttöä ERI-rahastojen puitteissa.
- **Euroopan investointineuvontakeskus**⁸ on komission ja EIP:n yhteinen hanke, joka tarjoaa keskitetysti kaikenlaisista teknistä apua ja neuvontapalveluja. Investointineuvontakeskus on käsitellyt jo yli 160 pyyntöä. Vaikka tämä on lupaava alku, sen lisäksi ollaan toteuttamassa toimia, joilla neuvontapalveluja tuodaan lähemmäksi lopullisia tuensajia ja investointineuvontakeskuksen palveluja lisätään niillä aloilla, joilla on vielä täyttämättä olevia tarpeita (muun muassa rajat ylittävissä hankkeissa).
- **Euroopan investointihankeportaali**⁹ on verkkofoorumi, joka tuo yhteen eurooppalaiset hankkeiden toteuttajat ja sijoittajat EU:sta ja muualta maailmasta. Se

7 7ESIR-rahaston toteuttamista nopeutettiin asetuksen (EU) N:o 2015/1017 siirtymäsäännöksen mukaisesti.

8 <http://www.eib.org/eiah/>

9 https://ec.europa.eu/priorities/european-investment-project-portal-eipp_en

on aloittanut toimintansa ja lisää investointihankkeiden näkyvyyttä ja rahoitusmahdollisuuksia kaikkialla Euroopassa.

- Lisäksi **komissio on jo esittänyt joukon aloitteita, joilla tuetaan investointeja ja edistetään talouden rahoitusta.** Näitä ovat muun muassa vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten supistaminen infrastruktuuri-investointien yhteydessä ja käytännön ohjeistus valtiontukisääntöjen soveltamiselle, kun tarjotaan julkista rahoitusta infrastruktuurin rakentamiselle ja yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksille. Lisäksi **energiaunionia, pääomamarkkinaunionia, sisämarkkinoita, digitaalisia sisämarkkinoita ja kiertotalouspakettia koskevat strategiat**¹⁰ sisältävät kaikki erityistoimenpiteitä, joilla poistetaan käytännön esteitä ja parannetaan edelleen investointiympäristöä. Tämä edellyttää, että kyseiset strategiat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön. Komissio on aloittanut myös jäsenllyyn vuoropuhelun jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan poistaa investointien kansallisia esteitä **talouspolitiikan EU-ohjauksjakson**¹¹ yhteydessä eri aloilla, joihin kuuluvat muun muassa maksukyvyttömyysmenettelyt, julkiset hankinnat, oikeusjärjestelmä, julkishallinnon tehostaminen sekä alakohtaiset säädökset.

b. Euroopan strategisten investointien rahasto: niukkojen resurssien tehokkaampi käyttö

Konkreettisia tuloksia

ESIR-rahastosta¹² tuetaan jo nyt EIP-ryhmän lisäinvestointeja EU:n kestävän kasvun kannalta keskeisillä aloilla. ESIR-rahaston puitteissa on hyväksytty 26 jäsenvaltiossa noin 250 toimea¹³, joiden odotetaan saavan aikaan yhteensä 100 miljardin euron investoinnit. Tämä on noin 32 prosenttia kokonaistavoitteesta, joka on 315 miljardin euron uudet investoinnit kolmen vuoden aikana. Yksityisiltä ja julkisilta sijoittajilta on saatu huomattava määrä

10 10Ks. komission tiedonanto työllisyyttä, kasvua ja investointeja edistävän sisämarkkinaohjelman toteuttamisesta.

11 11Komission toukokuussa hyväksymissä jäsenvaltioille annetuissa maakohtaisissa suosituksissa keskitytään erityisesti investointeihin. Komissio kehotti jäsenvaltioita paneutumaan tarvittaessa investointeihin liittyviin puutteisiin erityisesti infrastruktuurin ja aineettomien hyödykkeiden osalta. Lisäksi komissio kehotti jäsenvaltioita hyväksymään ja toteuttamaan EU:n tason toimia täydentävät tarvittavat rakenneuudistukset, joilla parannetaan investointiympäristöä. Ks. COM(2016) 321 final.

12 12EIP:n liiketoimintamalliin kuuluu olennaisena osana yksityisten rahoituslähteiden houkuttelevuus mukaan hankkeisiin, jotta voidaan maksimoida niukkojen julkisten varojen käyttö. Tämän vuoksi 16 miljardin euron suuruinen EU:n talousarviotakaus ja EIP:n 5 miljardin euron rahoitusosuus muodostavat perustan, jonka avulla on tarkoitus saada hankkeisiin huomattava määrä yksityistä pääomaa.

13 13Yleiskatsaus on saatavilla osoitteessa <http://www.eib.org/efsi/index.htm>. Nämä hankkeet hyväksyi EIP-ryhmä ja tarkasti ESIR-rahaston investointikomitea (tai komissio ennen investointikomitean perustamista). Joitakin hankkeita ei ole vielä allekirjoitettu. Lopulliset luvut voivat siksi vaihdella.

lisärahoitusta (85 prosenttia investointien kokonaismäärästä). Kaikki luettelot ESIR-rahaston kummankin ikkunan puitteissa rahoitettavista hankkeista ovat yleisön saatavilla.¹⁴ ESIR-rahastosta tuetaan hankkeita, joilla edistetään markkinoiden toimintapuutteiden ja epätydyttävien investointitilanteiden korjaamista ja puututaan moniin päivänpolttaviin yhteiskunnallisiin haasteisiin.

Tuen täydentävyys on ESIR-rahaston takauksen olennainen piirre, jota on vahvistettava hankkeita valittaessa. ESIR-rahaston kautta talousarviotukea saavien EIP:n hankkeiden on oltava täydentäviä siinä mielessä, että ne on suunnattu markkinoiden toimintapuutteen tai epätydyttävän investointitilanteen korjaamiseen, eikä EIP (periaatteessa) olisi rahoittanut niitä samalla ajanjaksolla ilman ESIR-rahaston tukea, tai rahoitusosuus olisi jäänyt pienemmäksi.¹⁵ Tämän vuoksi EIP ja investointikomitea¹⁶ käyttävät useita indikaattoreita ja ohjaavia periaatteita arvioidessaan tukikelpoisuusperusteita. Riskitaso on keskeinen tekijä, kun arvioidaan ESIR-takauksella tuettavien hankkeiden täydentävyyttä. Kaikkiin EIP:n tähän mennessä hyväksymiin toimiin liittyy riski, joka vastaa EIP:n erityistoimiin sisältyvää riskiä.¹⁷ Tämän seurauksena EIP on tähän mennessä pystynyt kasvattamaan suuremman riskin / erityistoimien salkkunsuuretta vuosittain vähintään 4 miljardilla eurolla ja enintään yli 20 miljardilla eurolla. EIP-ryhmä kehittää myös uusia tuotteita, joissa keskitytään uusiin yhteistyötappoihin kansallisten kehityspankkien, investointijärjestelyjen ja uudentyypisten tuensaajien kanssa, jotta voidaan vastata rahoitustarpeisiin monilla eri aloilla.

Maantieteellistä ja alakohtaista kattavuutta olisi lisättävä. ESIR-rahastossa ei käytetä kiintiöitä, mutta nykyistä alakohtaista ja maantieteellistä kattavuutta (ks. kuvio 2) olisi kehitettävä ESIR-rahaston toteuttamisen edistyessä. ESIR-rahaston yhdistämisen EU:n muihin rahastoihin sekä investointijärjestelyjen perustamisen pitäisi edistää aidosti tasapainoista maantieteellistä kattavuutta. Investointineuvontakeskuksen avulla voidaan myös saada asteittain käyttöön tarvittavaa asiantuntemusta ja auttaa kehittämään parempia hankkeita erityisesti alueilla ja aloilla, joilla voidaan tarvita enemmän tukitoimia ja teknistä

14 14Infrastruktuuri- ja innovaatioikkunaa koskeva luettelo hyväksytyistä hankkeista on saatavilla internetosoitteessa <http://www.eib.org/efsi/efsi-projects/index.htm>. Pk-yritysikkunaa koskeva rahoituksen välittäjien kanssa allekirjoitettujen sopimusten luettelo on saatavilla osoitteessa http://www.eif.org/what_we_do/efsi/index.htm. Lisätietoja aloittain ja jäsenvaltioittain on saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_en

15 Ks. asetuksen (EU) N:o 2015/1017 5 artikla. Muita ohjaavia periaatteita esitetään ESIR-rahaston indikaattorien tulostaulussa: komission delegoitu asetus (EU) 2015/1558, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/1017 täydentämisestä laatimalla indikaattoreiden tulostaulu EU:n takauksen soveltamista varten (EUVL L 244, 19.9.2015, s. 20).

16 16ESIR-rahaston investointikomitea koostuu kahdeksasta riippumattomasta asiantuntijasta, joiden vastuulla on EU:n takauksen käytön hyväksyminen ESIR-rahaston toiminnassa. Investointikomitean jäsenten ansioluettelot ovat saatavilla osoitteessa <http://www.eib.org/efsi/governance/efsi-investment-committee/index.htm>

17 Erityistoimet ovat toimia, joiden osalta EIP:n sisäinen luottoluokitus on investointitasoa (investment grade) heikompi, eli toimiin sisältyy suurempi riski kuin EIP:n tavanomaisiin toimiin.

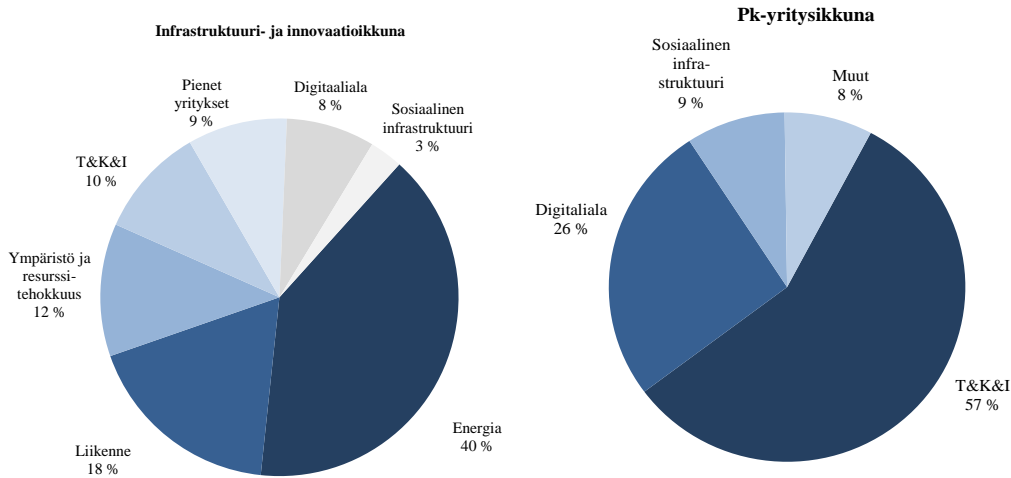
kapasiteettia.

ESIR-rahastosta tuetaan Euroopan investointirahastoa (EIR), jotta se voi auttaa hyvin suurta määrää eurooppalaisia pk-yrityksiä saamaan rahoitusta. ESIR-rahaston pk-yritysikkunalla on ollut erityisen nopea alku, joka on ylittänyt odotukset ja vahvistanut markkinoilla olevan paljon kysyntää. ESIR-rahastosta on ensimmäisen vuoden kuluessa tuettu EIR:n toimia, joilla odotetaan saatavan aikaan arvoltaan yhteensä 49 miljardin euron investoinnit. Tämä on jo yli 64 prosenttia 75 miljardin euron tavoitteesta, joka oli määrä saavuttaa kolmessa vuodessa.¹⁸ Tällä hetkellä jo yli 140 000 pk-yrityksen ja markkina-arvoltaan keskisuuren (mid-cap) yrityksen odotetaan hyötyvän ESIR-rahaston tuesta 26 jäsenvaltiossa.

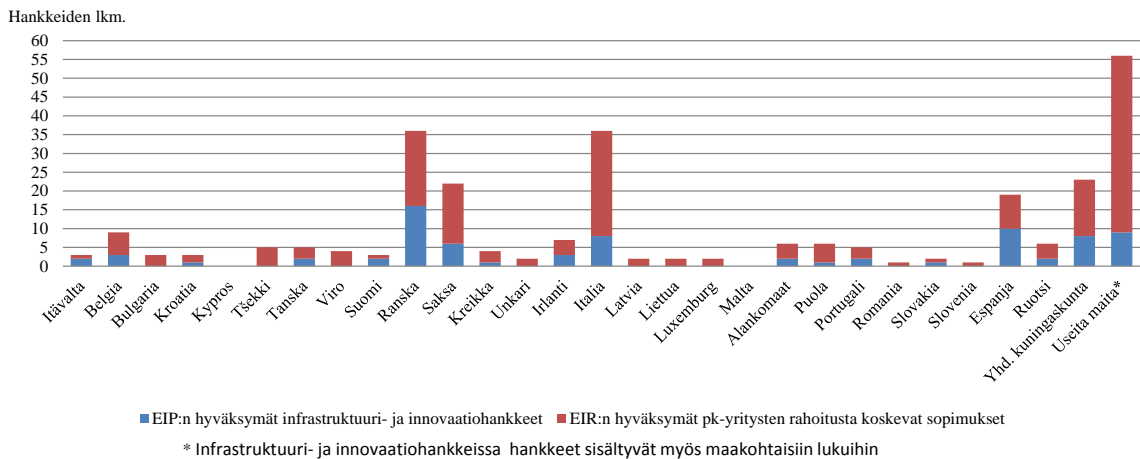
18 ESIR-rahasto on toteuttanut etupainotteisesti Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvia pk-yritysten takauksiin liittyviä COSME- ja InnovFin-välineitä ja vahvistanut EIP:n riskipääomavaltuutusta.

Kuvio 2. ESIR-rahaston keskeiset numerotiedot toukokuun lopussa 2016

ESIR-rahaston alakohtainen kattavuus (% ESIR-rahaston puitteissa hyväksytystä EIP-ryhmän rahoituksesta)

ESIR-rahaston maantieteellinen kattavuus

Tulevat toimet

ESIR-rahaston valmiuksia ottaa nykyistä vahvempi asema kestävän rahoituksen tarjoajana on hyödynnettävä täysimääräisesti. EU:ssa tarvitaan huomattavia uusia, kestäviä pitkän aikavälin investointeja, joilla parannetaan tuottavuutta ja edistytään siirtymistä vähähiiliseen ja resurssitehokkaaseen talouteen¹⁹. Samalla on tuettava myös vihreiden/kestävien joukkovelkakirjojen markkinoita, joilla EIP on maailman suurin liikkeeseenlaskija. ESIR-rahasto antaa yhdessä EU:n muiden rahastojen kanssa ja osana pääomamarkkinaunionia uuden sysäyksen tälle siirtymälle lisäämällä niiden kestävien hankkeiden lukumäärää ja kokoa, jotka ovat Pariisin ilmastokokouksessa asetettujen

19 Tähän sisältyy kannustimia, jotka edistävät ulkoisten ympäristövaikutusten integrointia rahoitusmarkkinoiden päätöksentekoprosesseihin.

kunnianhimoisten tavoitteiden mukaisia²⁰. Teknisellä avulla voi myös olla tärkeä rooli näillä ja muilla aloilla, kuten digitaalisen infrastruktuurin alalla.

Pk-yritysikkunan puitteissa saavutettujen onnistumisten pohjalta ollaan kehittämässä uusia rahoitusvälineitä, joilla tuetaan innovatiivisten pk-yritysten ja mid-cap-yritysten laajempaa kirjoa. Näihin kuuluu muun muassa osaketuote, parannetaan innovatiivisten ja nopeasti kasvavien pk- ja mid-cap-yritysten mahdollisuuksia hankkia oman pääoman ehtoista rahoitusta. Tässä yhteydessä komissio tekee myös yhteistyötä EIR:n kanssa, jotta voitaisiin perustaa yleiseurooppalainen riskipääomarahasto-osuusrahasto, jossa yhdistetään julkinen rahoitus suurempaan määrään yksityistä pääomaa. Tavoitteena on kasvattaa mittakaavaa ja lisätä kannustimia lupaavimpien uusien yritysten tukemiselle täydentämällä EIR:n nykyisiä toimia. Tämä rahasto-osuusrahasto toimii kaupallisin ehdoin tarkoituksenaan auttaa välttämään pirstoutuminen ja liian pieni mittakaava, jotka tällä hetkellä haittaavat riskipääoman omaisuuseräluokan kehittämistä EU:hun. EU:n sosiaalisen toimintaohjelman ja uuden osaamisohjelman mukaisesti muut uudet välineet kohdennetaan sosiaalisen yrittäjyyden mikrorahoituksen tukemiseen. Lisäksi kehitetään tuotteita, joilla tuetaan arvopaperistamistransaktioita, sekä tuotteita, joilla hankitaan lisärahoitusta pk-yrityksille ja parannetaan innovatiivisten pk-yritysten ja pienten mid-cap-yritysten rahoituksen saantia takauksilla ja vakuudettomilla lainoilla.

On syytä tutkia, voitaisiinko ESIR-rahaston mallia käyttämällä lisätä investointeja kehittyvissä kolmansissa maissa. Asetuksessa (EU) N:o 2015/1017 rajoitetaan ESIR-rahaston investoinnit EU:n jäsenvaltioissa tehtäviin investointeihin ja rajat ylittäviin investointeihin naapurimaiden kanssa. Erillinen mutta samankaltainen järjestelmä voisi osoittautua hyödylliseksi myös EU:n ulkoisen yhteistyön ohjelmissa. Komissio arvioi mahdollisuuksia käyttää ESIR-rahaston tyyppistä mallia kolmansissa maissa tehtävissä investoinneissa. Tällaisen järjestelmän avulla kansainväliset rahoituslaitokset voisivat poistaa investointien pullonkaulat ja houkutella näin mukaan yksityisiä toimijoita. Järjestelmä antaisi myös kansainvälisille rahoituslaitoksille tilaisuuden laajentaa toimintaansa haastavissa investointiympäristöissä, kuten hauraissa ja konfliktista toipuvissa maissa, sekä muuttoliikkeeseen liittyvissä hankkeissa. Komissio ottaa arvioinnissaan huomioon nykyisten EU-tason investointiohjelmien toiminnan ja niiden täydentävyyden (esimerkiksi EIP:n hallinnoima Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden investointikehitys, Euroopan komission hallinnoimat investointivälineet ja EIP:n laina-/takausohjelma.)

c. Täydentävyyden varmistaminen kaikilla tasoilla kannustaa toteuttamaan lisäinvestointeja

Täydentävyys

ESIR-rahaston ja muiden EU:n rahoituslähteiden välinen täydentävyys on keskeinen osa komission yleistä sitoumusta varmistaa EU:n varojen parempi käyttö kaikilla

20 Tiennäyttäjinä voivat toimia uudet pilottivälineet, kuten energiatehokkuuden yksityinen rahoitus -väline (PF4EE) ja luonnonpääoman rahoitusjärjestely (NCFE).

politiikka-aloilla²¹. Yhdistämällä ESIR-rahastosta saatava tuki EU:n muihin rahoituslähteisiin voidaan kattaa yksittäiseen hankkeeseen liittyviä erityyppisiä riskejä ja siten houkutella lisää sijoittajia. Yhteissijoitukset ESIR-rahaston hankkeisiin voidaan toteuttaa joko hankkeen tai investointijärjestelyn tasolla. Näillä järjestelyillä voidaan helpottaa pienempien hankkeiden rahoitusta ja yhdistää eri lähteistä saatavaa rahoitusta monipuolisiksi investoinneiksi, joilla on maantieteellinen tai aihekohtainen painopiste. Ne voivat myös tehdä pienemmistä ja paikallisista investointikohteista taloudellisesti houkuttelevia uusille sijoittajaryhmille, esimerkiksi eläkerahastoille ja ulkomaisille yhteissijoittajille²². Ensimmäisiin esimerkkeihin näistä investointijärjestelyistä kuuluu helmikuussa 2015 perustettu rahasto, jolla edistetään tuottavia investointeja Ranskassa. Rahaston tavoitteena on tukea vasta perustettuja yrityksiä yhdessä yksityisen sektorin kumppanien kanssa ja Ranskan valtion varoilla, jotta ne pystyvät rahoittamaan siirtymisensä uusien teknologioiden ja alojen teollistamisvaiheeseen. Tavoitteena on edistää uusien teollisten mahdollisuuksien kehittämistä, parantaa kilpailukykyä ja tukea teollisuuden klustereiden kehittämistä, erityisesti ekologisissa ja energiamuotoihin liittyvissä käänneissä. Myös muita ESIR-rahaston investointijärjestelyjä valmistellaan.

EU:n varojen yhdistäminen ESIR-rahaston tukeen

Komissio toteuttaa lisätoimia sen varmistamiseksi, että EU:n varoja ja ESIR-rahaston tukea voidaan yhdistää helposti. Tukien yhdistäminen voi erityisesti ERI-rahastojen osalta olla varsin hyödyllistä, kun pyritään varmistamaan ESIR-rahaston laaja maantieteellinen kattavuus. Komissio on jo julkaissut konkreettisia ohjeita tästä asiasta²³ ja pyrkii edelleen yksinkertaistamaan yleistä kehystä, jotta tällaisia yhdistelmiä voidaan toteuttaa. Komissio valmistelee muun muassa ehdotuksia, jolla muutetaan ERI-rahastojen yhdistämistä ESIR-rahastoon sääntelevää yhteisiä säännöksiä koskevaa asetusta, jotta voidaan helpottaa niiden käyttöä ESIR-rahaston investointijärjestelyissä, ERI-rahastojen ja ESIR-rahaston yhdistämistä yhdistelmävälineissä sekä kannustaa rahoitusvälineiden yleistä käyttöä. Älykkään erikoistumisen temaattisten foorumien perustaminen (esimerkiksi teollisuuden nykyaikaistamista varten) edistää myös osaltaan tätä kehitystä.

Komissio tutkii yhteistyössä EIP-ryhmän ja Euroopan investointineuvontakeskuksen kanssa tapoja helpottaa edelleen paitsi ERI-rahastoista myös EU:n muista ohjelmista (esimerkiksi

21 Vuonna 2014 annetussa tiedonannossa ”Euroopan investointiohjelma” jäsenvaltioille suositetaan, että ne sitoutuvat lisäämään merkittävästi innovatiivisten rahoitusvälineiden käyttöä investointien kannalta keskeisillä aloilla, joihin kuuluvat mm. pk-yrityksille suunnattu tuki, energiatehokkuus, tieto- ja viestintäteknikka, liikenne sekä T&K-tuki. Näin voitaisiin kaiken kaikkiaan kaksinkertaistaa rahoitusvälineiden käyttö ERI-rahastojen toiminnassa ohjelmakaudella 2014–2020.

22 ESIR-rahaston johtokunnan hyväksymät säännöt, joita sovelletaan ESIR-rahaston toimiiin investointijärjestelyjen ja kansallisten kehityspankkien kanssa, ovat saatavilla osoitteessa http://www.eib.org/attachments/strategies/efsi_steering_board_rules_applicable_to_operations_with_investment_platforms_and_npbs_or_institutions_en.pdf

23 http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/efsi_esif_compl_en.pdf

Verkkojen Eurooppa -väline²⁴ tai Horisontti 2020²⁵) käytettävissä olevien varojen yhdistämistä ESIR-rahaston tarjoamiin mahdollisuuksiin. Näin voitaisiin kannustaa toteuttamaan lisäinvestointeja. Tämä tuen yhdistäminen voisi johtaa lisäinvestointeihin, erityisesti investointijärjestelyjen²⁶ ja pk-yritysten riskinjakovälineiden kautta, sekä runsaasti lisäarvoa EU:n tasolla tuottaviin hankkeisiin²⁷.

Yhteisrahoituksen hankkiminen jäsenvaltioilta

Yhteistyössä EIP-ryhmän kanssa toimivilla kansallisilla kehityspankeilla on keskeinen rooli investointiohjelman toteuttamisessa, kun otetaan huomioon niiden täydentävät tuotevalikoimat, paikallistuntemus ja maantieteellinen kattavuus²⁸. Yhdeksän jäsenvaltiota²⁹ on tähän mennessä sitoutunut yhteisrahoittamaan hankkeita ESIR-rahaston puitteissa yhteensä 42,5 miljardilla eurolla pääasiassa kansallisten kehityspankkiensa kautta.

EIR kehittää parhaillaan pk-yrityksikunnan puitteissa uusia yhteistyömalleja kansallisten kehityspankkien kanssa oman pääoman ehtoisten sijoitusten ja pk-yritysten arvopaperistamisen aloilla. Tavoitteena on lisätä entisestään kansallisten kehityspankkien osallistumista ESIR-rahaston tavoitteiden saavuttamiseen.

Pääomavirtojen edistäminen Euroopassa

-
- 24 Asetus (EU) N:o 1316/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 913/2010 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 680/2007 ja (EY) N:o 67/2010 kumoamisesta. Vuoden 2015 alusta lähtien on hyväksytty neljä hanketta käyttäen Verkkojen Eurooppa -välineen vieraan pääoman ehtoista rahoitusvälinettä (tai aiempaa hankejoukkolainoja koskevaa aloitetta). Näiden hankkeiden vipuvaikutuksella saadaan aikaan yhteensä 1,8 miljardin euron lisäinvestoinnit ESIR-rahaston tuella toteutettujen investointien lisäksi.
- 25 Asetus (EU) N:o 1291/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ”Horisontti 2020” (2014–2020) ja päätöksen N:o 1982/2006/EY kumoamisesta.
- 26 Esimerkiksi seuraavilla aloilla: energiatehokkuus, älykäs kaupunkiliikenne, innovatiiviset teknologiat, kuten vaihtoehtoiset polttoaineet ja sähköajoneuvot, sekä laajakaista ja tartuntataudit.
- 27 Esimerkiksi rajat ylittäviin Euroopan laajuisin verkkoihin liittyvät hankkeet.
- 28 COM(2015) 361 final.
- 29 Saksa ilmoitti helmikuussa 2015, että se sijoittaa investointiohjelmiaan 8 miljardia euroa KfW:n kautta. Espanja ilmoitti niin ikään helmikuussa 2015 sijoittavansa 1,5 miljardia euroa ICO:n (Instituto de Crédito Oficial) kautta. Maaliskuussa 2015 Ranska ilmoitti 8 miljardin euron sitoumuksesta, josta vastaavat CDC (Caisse des Dépôts) ja BPI (Bpifrance). Italia ilmoitti sijoittavansa 8 miljardia euroa CDP:n (Cassa Depositi e Prestiti) kautta. Huhtikuussa Luxemburg ilmoitti 80 miljoonan euron sijoituksesta SNCI:n (Société Nationale de Crédit et d’Investissement) kautta ja Puola 8 miljardin euron sijoituksesta BGK:n (Bank Gospodarstwa Krajowego) kautta. Slovakia ilmoitti kesäkuussa 2015 sijoittavansa 400 miljoonaa euroa kansallisten kehityspankkiensa Slovenský Investičný Holding ja Slovenská Zaručná a Rozvojová Banka kautta. Bulgaria ilmoitti 100 miljoonan euron sijoituksesta Bulgarian kehityspankin kautta. Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 16. heinäkuuta 2015, että se sijoittaa 6 miljardia puntaa (noin 8,5 miljardia euroa) ESIR-rahastosta tukea saaviin hankkeisiin.

ESIR-rahasto on osa EU:n avointa taloutta ja ottaa vastaan yhteissijoituksia kolmansilta (sekä hankkeiden että investointijärjestelyjen tasolla) ei-yksinoikeudellisin ehdoin edellyttäen, että EU:ssa sovellettavia pääperiaatteita ja lainsäädäntöpuutteita noudatetaan tinkimättä. Komissio ja EIP ovat kehittäneet teknisiä vaihtoehtoja, joiden ansiosta voidaan ottaa vastaan yhteissijoituksia valtio-omisteisilta rahastoilta. Kiinan kansantasavalta oli ensimmäinen EU:n ulkopuolinen maa, joka ilmoitti haluavansa osallistua investointiohjelman rahoittamiseen³⁰. Hanke on tarkoitus toteuttaa yhteissijoitusrakenteen kautta. Komissio on valmis harkitsemaan vastaavia vaihtoehtoja muille kolmansille maille.

3. Investointien toteuttaminen reaalityaloudessa vakaan ja vahvan hankejatkumon avulla

a. Tehokkaampaa ja paremmin kohdennettua teknistä apua investointien toteuttamisen tueksi

Euroopan investointineuvontakeskus on komission ja EIP:n yhdessä perustama keskitetty yhteyspiste, joka tarjoaa neuvontapalveluja investointihankkeiden määrittämistä, valmistelua ja kehittämistä varten kaikilla aloilla ja alueilla Euroopassa. Sen palvelut ovat viranomaisille maksuttomia.

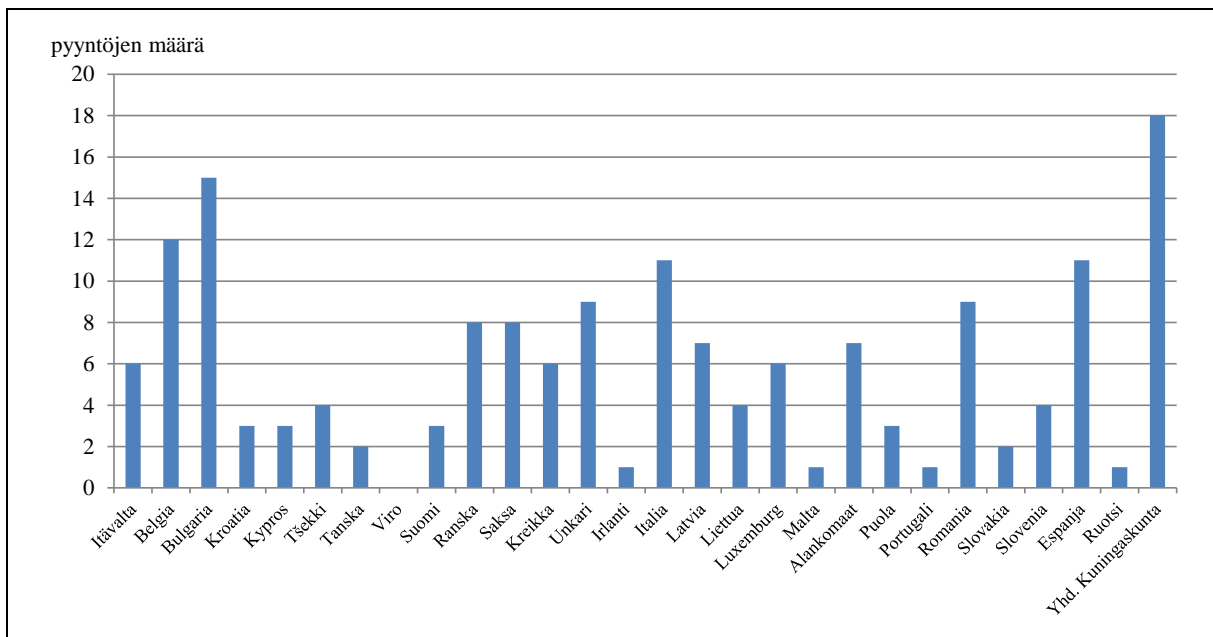
Investointineuvontakeskuksen palvelujen kysyntä on kasvussa: toukokuun 2016 loppuun mennessä keskus oli saanut yli 160 neuvontapyyntöä 26 jäsenvaltiosta. Noin kaksi kolmasosaa neuvontapyynnöistä on saatu yksityiseltä sektorilta. Investointineuvontakeskuksen palvelut ovat helposti saatavilla verkossa³¹. Keskus tarjoaa palvelujaan ennakoivasti useilla painopistealoilla, joihin kuuluvat muun muassa energiatehokkuus, pk-yritykset ja laajakaista sekä älykkäiden kaupunkien ja sähköisen liikkumisen kaltaiset uudet alat. Se keskittyy etenkin julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin ja rajat ylittäviin hankkeisiin.

Kuvio 3. Euroopan investointineuvontakeskukselle toukokuun loppuun mennessä esitetyt neuvontapyynnöt

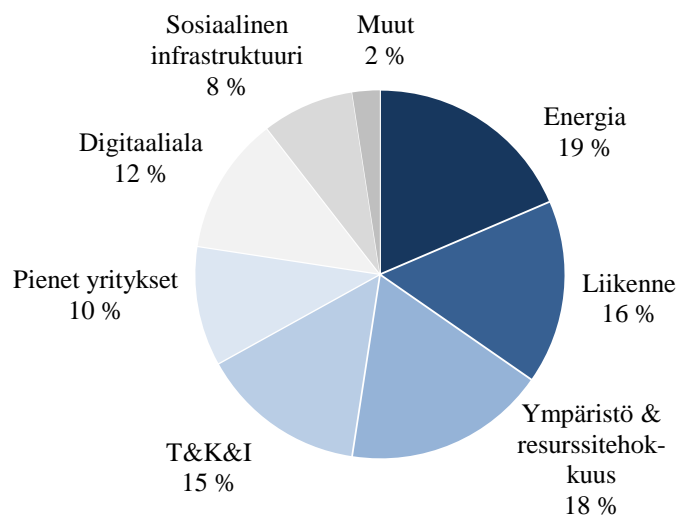
Neuvontapyyntöjen määrä maittain

30 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5723_en.htm

31 <http://www.eib.org/eiah/>

Hankekohtaiset neuvontapyynnöt aloittain

Edistääkseen investointineuvontakeskuksen palvelujen käyttöä kansallisella tasolla EIP ja komissio ovat työskennelleet tiiviissä yhteistyössä kansallisten kehityspankkien sekä muiden kansainvälisten kumppaneiden, kuten Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin ja Maailmanpankin, kanssa. Ne ovat näin pyrkineet lisäämään läsnäoloaan kentällä sekä tarjoamaan täydentävää neuvontaa aloilla, jotka eivät tällä hetkellä kuulu EIP:n neuvontapalvelujen piiriin. EIP kehittää lisäksi parhaillaan paikallistoimistojen verkostoa, joka helpottaa tiedon jakamista, räätälöidyn teknisen tuen lisäämistä paikallistasolla ja soveltuvien ESIR-tuotteiden käyttöä.

EIP ja komissio aikovat myös tutkia, voisiko investointineuvontakeskus opastaa jäsenvaltioita pienempiä hankkeita varten tarkoitettujen teknisen avun ohjelmien suunnittelussa. Tällaisia ohjelmia voitaisiin mahdollisesti tukea ERI-rahastoista. Lisäksi komissio tutkii asiasta

kiinnostuneiden jäsenvaltioiden kanssa, voitaisiinko investointineuvontakeskuksen verkostoa kehittää jäsenvaltioiden ERI-määrärahoista peräisin olevilla rahoitusosuuksilla.

Komissio aikoo myös tukea julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien perustamisessa tarvittavien, jäsenvaltioiden hallinnollisten valmiuksien parantamista helpottamalla edelleen hyvien käytänteiden vaihtoa paikallisten, alueellisten, kansallisten ja EU:n viranomaisten välillä.

Enemmän ja parempaa teknistä apua. Investointineuvontakeskuksella on tulevaisuudessa ratkaisevan tärkeä rooli tuensaajien tiedonsaannin helpottamisessa. Sen tehtävänä on yhdistää teknisen avun resurssit nykyistä yksinkertaisemmaksi kokonaisuudeksi ja varmistaa, että tuensaajat saavat tarpeisiinsa parhaiten soveltuvaa tukea. Lisäämällä tämänhetkisten EU:n tason välinekohtaisten teknisen avun ohjelmien (esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -välineen, Horisontti 2020 -puiteohjelman ja Jaspersin tekninen apu) välistä synergiaa voitaisiin parantaa tuensaajille tarkoitettua teknisen avun tarjontaa ja viime kädessä lisätä rahoituksellista joustavuutta sekä kohdentaa neuvonta tarkemmin ja näin parantaa teknistä apua. Lisäksi investointineuvontakeskuksen toimintaa olisi edelleen virtaviivaistettava, jotta se voisi tarjota entistä tarkemmin kohdennettua neuvontaa ja tiedotusta. Näin voidaan lisätä tukea ja saavuttaa suurempi joukko hankkeiden toteuttajia siellä, missä tarpeita on eniten. Digitaalisiin infrastruktuureihin liittyvien investointien osa-alueella on edelleen merkittävästi hyödyntämätöntä potentiaalia. Esimerkkeinä voidaan mainita laajakaistan kuituverkot³² ja suuren mittakaavan demonstrointihankkeet. Myös muihin innovatiivisiin ja kestäviin ratkaisuihin tehtäviä investointeja voidaan edelleen helpottaa nykyisestä. Tällaisilla ratkaisuilla parannetaan tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuurin integrointia energia-, liikenne- sekä vesi- ja jätehuoltojärjestelmiin ja autetaan näin kehittämään älykkäitä kaupunkeja.

b. Uudella portaalilla lisätään Euroopassa tarjolla olevien investointimahdollisuuksien näkyvyyttä

Euroopassa tarjolla olevien investointimahdollisuuksien näkyvyyden lisääminen. Jotta rahoitusmarkkinoilla tällä hetkellä oleva likviditeetti voitaisiin kohdentaa investointihankkeisiin reaalityudessa, komissio on perustanut **Euroopan investointihankeportaalin**, joka tarjoaa EU:ssa oleville hankkeiden toteuttajille mahdollisuuden tehdä hankkeistaan nykyistä näkyvämpiä sijoittajille kaikkialla maailmassa³³.

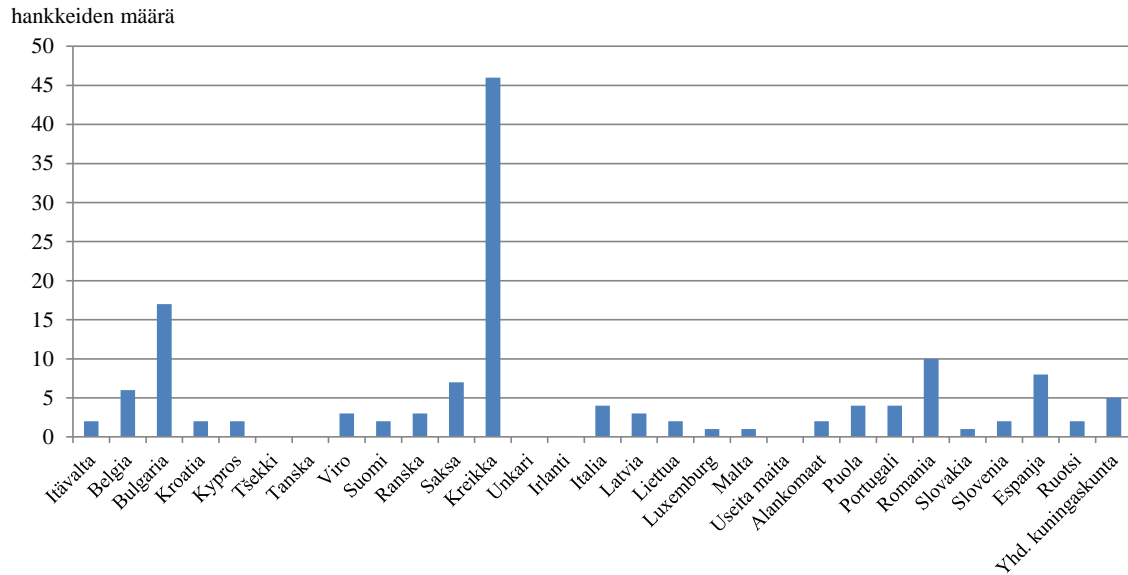
32 Tässä voidaan hyödyntää etenkin laajakaistaan liittyvää teknistä apua ja Verkkojen Eurooppa -välineen laajakaista-alan, Horisontti 2020 -puiteohjelman ja ESIR-rahaston resurssien yhdistämistä.

33 Investointihankeportaali avataan 1. kesäkuuta, ja se on käytettävissä osoitteessa <http://ec.europa.eu/eipp>. Komissio pyrkii tällä perustamallaan kohtauspaikalla palvelemaan sekä EU:ssa olevia hankkeiden toteuttajia että kansainvälisiä sijoittajia. Hankkeiden laatua arvioivat kuitenkin ainoastaan mahdolliset sijoittajat. Investointihankkeen julkaiseminen portaalissa ei ole EU:n tai EIP:n/ESIR-rahaston rahoitustuen saamisen edellytys, eikä se takaa tällaisen tuen saantia, ja myös sellaisten hankkeiden toteuttajat, joille on jo myönnetty EU:n ja/tai EIP:n/ESIR-rahaston tukea, voivat julkaista hankkeensa portaalissa, jos ne tarvitsevat lisärahoitusta.

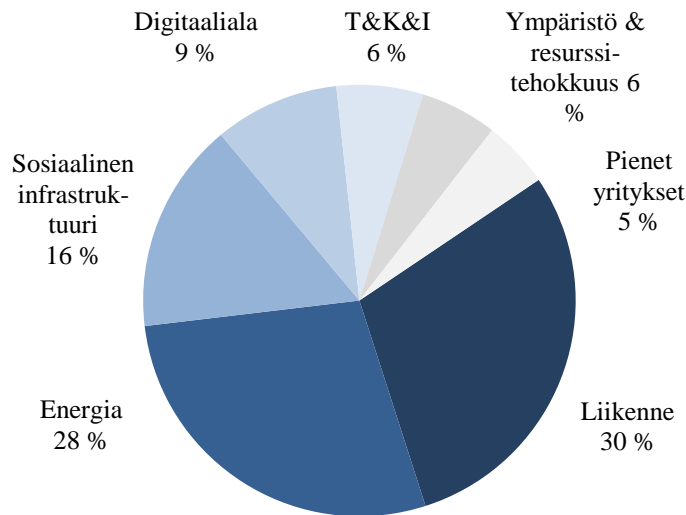
Tällä aloitteella vastataan rakenteelliseen ongelmaan, jonka on selvästi havaittu haittaavan investointeja Euroopan unionissa.

Kuvio 4. Investointihankeportaaliin toukokuun loppuun mennessä ilmoitetut hankkeet

Hankkeiden määrä maittain

Investointihankeportaalin hankkeiden päätoimialat

Tämä aloite tukee IMF:n, G20-ryhmän ja OECD:n kaltaisilla kansainvälisillä foorumeilla hyväksyttyä toimintapoliittista linjaa. Kaikilla näillä foorumeilla on korostettu, että olisi luotava läpinäkyvä, tulevaisuuteen suuntautunut hankejatkumo, joka voisi palvella

mahdollisia sijoittajia. Investointihankeportaali tarjoaa jatkossa myös linkkejä pienemmistä hankkeista muodostuviin kansallisiin ja alueellisiin hankejatkumoihin.

Komissio seuraa markkinoilta saatavaa palautetta tarkkaan voidakseen ajan myötä kehittää portaalin ominaisuuksia sekä varmistaa sen, että portaali on linjassa G20-maiden parhaillaan toteuttamien aloitteiden kanssa.

4. Investointien esteiden poistaminen ja sääntelyvarmuuden takaaminen investointiympäristön parantamiseksi

Teknisen avun rahoitukseen ja tarjontaan liittyvien uudistusten lisäksi on aloitettu konkreettisia toimenpiteitä, joilla on tarkoitus poistaa investointeja haittaavia rahoitukseen, hallintoon ja sääntelyyn liittyviä esteitä ja syventää edelleen sisämarkkinoita. Rahoituslähteiden parantaminen ja monipuolistaminen on välttämätöntä, mutta se ei yksin riitä. Euroopan unionin on luotava sääntely-ympäristö, jossa sääntely on ennakoitavissa ja jolla vähennetään hallinnollisia rasitteita ja kannustetaan investointeihin. Nämä EU:n tason toimet ovat tiiviisti sidoksissa jäsenvaltioiden sitoumukseen jatkaa – osana talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa ja muuta politiikkaa – uudistuksia, joilla pyritään poistamaan hallinnolliset, rahoitukselliset ja alakohtaiset esteet kansallisella tasolla.

a. Edistyminen EU:n tasolla: sisämarkkinoiden toteuttaminen ja nykyisten alakohtaisten sääntöjen yksinkertaistaminen

Näiden tavoitteiden saavuttamista tuetaan useilla keskeisillä komission aloitteilla. Komissio on antanut tiedonannon, jossa se raportoi **työllisyyttä, kasvua ja investointeja edistävän sisämarkkinaohjelman toteuttamiseen**³⁴ liittyvästä työstään. Tässä tiedonannossa mainitut toimet ovat olennaisen tärkeitä Euroopan investointiohjelman tavoitteiden toteutumisen ja saavutettujen tulosten pitkän aikavälin vaikutusten kannalta. Lisäksi energiaunionistrategialla³⁵ pyritään luomaan vakaa markkinalähtöinen sääntelykehys, jolla tuetaan siirtymistä vähähiiliseen talouteen. Näin edistetään samalla investointeja etenkin joustavaan ja vähähiiliseen tuotantoon. Tässä prosessissa keskiössä ovat EU:n kuluttajat. Tämän vuoden aikana ehdotetaan lainsäädäntötoimia, jotka ovat tarpeen tätä siirtymistä tukevan vakaan sääntelykehysten luomiseksi. Samaan aikaan komission laatimalla paremman sääntelyn agendalla pyritään selkeyttämään lainsäädäntöä ja vähentämään sen aiheuttamia rasitteita.

Päämarkkinaunionin yhteydessä on jo puututtu investointeja haittaaviin esteisiin. Esimerkiksi tietyt vaatimukset täyttäviin infrastruktuurihankkeisiin ja noteeraamattomiin eurooppalaisiin pitkäaikaissijoitusrahastoihin (ELTIF) sijoittavien vakuutustenantajien pääomavaatimuksia on supistettu, ja uudet säännöt ovat jo voimassa³⁶. Solvenssi II -direktiiviin harkitaan lisäksi

34 COM(2016) 361.

35 COM(2015) 80.

36 Komission delegoitu asetus (EU) 2016/467, annettu 30 päivänä syyskuuta 2015, delegoidun asetuksen (EU) 2015/35 muuttamisesta siltä osin kuin kyseessä on lakisääteisten pääomavaatimusten laskenta

tehtäväksi muutoksia, jotka koskevat vakuutuksenantajien sijoituksia infrastruktuuriyhtiöihin. Komissio arvioi, onko pankkien infrastruktuurivastuisiin liittyviä pääomavaatimuksia aiheellista supistaa vastaavalla tavalla. Se ottaa tässä yhteydessä huomioon asianomaisilla kansainvälisillä foorumeilla pankkien riskien pääomakohtelusta käytävät keskustelut. Edistääkseen riskipääomasijoituksia Euroopassa komissio esittää yleiseurooppalaisia riskipääomarahasto-osuusrahastoja koskevan aloitteen yhteydessä myös joitakin muutoksia riskipääoman sääntelykehykseen. Lisäksi pian aloitetaan valmistelutyö yksilöllisten eläketuotteiden eurooppalaisten markkinoiden kehittämiseksi. Näistä markkinoista voi tulla tärkeä pääomavaranto, josta voidaan rahoittaa pitkäaikaisia investointeja. EU pyrkii myös edistämään kestäviä investointeja Pariisin ilmastopimuksen puitteissa antamiensa merkittävien sitoumusten mukaisesti. Tämän vuoksi pohdintaa siitä, miten rahoituspoliittista kokonaisuudesta voitaisiin kehittää tukemaan vihreää rahoitusta, olisi jatkettava käynnissä olevan kansainvälisen työn pohjalta.

Näillä aloitteilla tuetaan kestäviä investointeja ja vastataan näin myös tarpeeseen ohjata yksityisiä investointeja hankkeisiin, joilla edistetään vähäpäästöiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutuvaan talouteen siirtymistä Pariisin sopimuksen mukaisesti.

Komissio toteuttaa lisäksi useilla aloilla toimia, joilla on suora vaikutus investointipäätöksiin Euroopassa:

Ensinnäkin **valtioneuvon** alalla komissio on selventänyt, ettei ESIR-rahoitus ole perussopimuksessa tarkoitettua valtiontukea, eikä EIP-ryhmän myöntämälle ESIR-rahoitukselle tarvita EU:n valtioneuvon sääntöjen mukaista komission hyväksyntää. Jäsenvaltiot voivat lisäksi myöntää yhteisrahoitusta ESIR-rahastosta tuetuille hankkeille. Tällainen yhteisrahoitus on kuitenkin valtiontukea, ellei sitä ole myönnetty markkinaehdoin tai ellei se kuulu ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan, ja sille on tämän vuoksi saatava komission hyväksyntä. Tukeakseen ESIR-rahoituksen nopeaa saantia komissio sitoutui arvioimaan jäsenvaltioiden yhteisrahoituksen viipymättä siten, että arviointi saatetaan päätökseen kuuden viikon kuluessa tarvittavien tietojen vastaanottamisesta. Tarjotakseen sijoittajille infrastruktuurirahoituksen tapauksessa aiempaa paremman oikeusvarmuuden komissio on antanut valtiontuen käsitettä koskevan tiedonannon, joka sisältää käytännön ohjeita siitä, mikä katsotaan valtiontueksi. Tiedonannossa³⁷ selvennetään, milloin infrastruktuurin julkinen rahoitus ei periaatteessa kuulu valtioneuvon sääntöjen soveltamisalaan.

Toiseksi **julkisen tilinpidon** alalla Eurostat keskustelelee aktiivisesti jäsenvaltioiden kanssa varmistaakseen, että sekä ESIR-rahaston alaan kuuluvat että muut julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet luokitellaan niiden kansantalouden tilinpidon periaatteiden

vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksen hallussa olevien varojen useiden luokkien osalta (EUVL L 85, 1.4.2016, s. 6).

37 Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/notice_of_aid_en.pdf

mukaisesti, joita sovelletaan julkisen talouden valvonnassa käytettäviin tietoihin³⁸, jotta kumppanuuksien rakenne voidaan suunnitella siten, että julkiset varat käytetään mahdollisimman tehokkaasti. Eurostat on yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kehittänyt tilastomenetelmän tällaisten hankkeiden luokitteluksi³⁹. Lisäksi Eurostat antaa tarvittaessa yhteistyössä EIP:n kanssa jäsenvaltioiden tilastoviranomaisille näiden pyynnöstä ennako-ohjeistusta, jotta nämä voivat arvioida, onko julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuushankkeet luokiteltava julkiseen sektoriin vai sen ulkopuolelle (molemmat vaihtoehdot ovat mahdollisia). Tällainen ohjeistus on saatavilla julkisesti⁴⁰.

Jatkossa toteutetaan lisää toimia, joiden tarkoituksena on ennakoiva yhteistyö keskeisten sidosryhmien ja hankkeiden julkisten toteuttajien kanssa siten, että samalla varmistetaan Eurostatin riippumattomuus. Erityisesti parannetaan neuvonnan tarjontaa tilanteissa, joissa on kyse EU:n, myös ESIR-rahaston, yhteisrahoittamista hankkeista. Lisäksi Eurostat tekee parhaillaan yhteistyötä EIP:hen kuuluvan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia käsittelevän eurooppalaisen asiantuntijakeskuksen (EPEC) kanssa selventääkseen sitä, miten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia olisi käsiteltävä kansantalouden tilinpidossa, ja selittääkseen tilinpitosääntöjä sekä vaihtaakseen tällaisiin kumppanuuksiin liittyviä kokemuksia jäsenvaltioiden kanssa. Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuussopimuksia valmistelevalle sidosryhmille laaditut ohjeet on tarkoitus julkaista kesällä. Eurostat seuraa yhteistyössä komission muiden yksiköiden kanssa tiiviisti sitä, miten julkista tilinpitoa koskevat säännöt vaikuttavat julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien perustamiseen eri aloilla, ja tarkistaa tarvittaessa ohjeistustaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa esimerkiksi ottaakseen huomioon tietyn tyyppisten sopimusjärjestelyjen, kuten säästötakuun sisältävien energiatehokkuussopimusten, erityispiirteet.

Kolmanneksi **julkisten hankintojen** osalta hyväksyttiin vuonna 2014 uusi EU:n sääntelykehys⁴¹, joka jäsenvaltioiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöään viimeistään 18. huhtikuuta 2016. Julkiset hankinnat muodostavat EU:ssa merkittävät markkinat, jotka tarjoavat mahdollisuuden huomattaviin julkisiin säästöihin. Aiempaa

38 Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn ja vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä käytettävät julkisen talouden indikaattorit (alijäämä ja velka) perustuvat perussopimukseen, ja ne tuottaa Eurostat. Käytettävät käsitteet ja määritelmät perustuvat Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmään (EKT 2010), joka on kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukainen ja joka on hyväksytty Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä Euroopan unionissa 21 päivänä toukokuuta 2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 549/2013, EUVL L 174, 26.6.2013, s. 1. On sekä päätöksentekijöiden että suuren yleisön edun mukaista, että kyseiset indikaattorit lasketaan tiukimpien laatuvaatimusten mukaisesti ja että ne ovat vertailukelpoisia jäsenvaltioiden välillä.

39 Manual on Government Deficit and Debt – Implementation of ESA 2010 – vuoden 2016 painos, saatavilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-001>

40 Tämä ohjeistus on saatavilla seuraavasta verkko-osoitteesta: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/methodology/advice-to-member-states>

41 Direktiivi 2014/24/EU julkisista hankinnoista; direktiivi 2014/25/EU vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista; ja direktiivi 2014/23/EU käyttöoikeussopimusten tekemisestä.

enemmän neuvotteluvaraa tarjoavalla tarkistetulla sääntelykehyksellä sekä sopimuksen täytäntöönpanon aikana tehtäviä muutoksia ja rajat ylittäviä hankkeita koskevilla selkeämmillä säännöillä helpotetaan hankkeiden toteuttamista etenkin EU:n rahoitusta saavien hankkeiden tapauksessa. Uusilla säännöillä nopeutetaan EU:n rahoituksen saamista ja vähennetään riskiä maksujen epäämisestä. Komissio kannustaa myös lisäämään ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja, jotta julkisia varoja käytettäisiin kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti⁴². Komissio aikoo ottaa lokakuuhun 2017 mennessä käyttöön vapaaehtoisen ennakkokuulemisen, joka auttaa hankintaviranomaisia hyödyntämään sääntelykehystä mahdollisimman tehokkaasti.

Neljänneksi **investointihankkeiden suunnittelu ja hyväksyminen** edellyttää usein useamman komission yksikön osallistumista. Eri yksiköt tarkastelevat hanketta eri näkökulmista, joita ovat muun muassa EU:n rahoitus, julkisen tilinpidon säännöt, valtiontukien valvonta, ympäristöluvut ja julkiset hankinnat. Komissio aikoo jatkossa puuttua EU:n sääntöjen ja menettelyjen monimutkaisuuteen pyrkimällä yhdenmukaistamaan eri menettelyjen määräajat entistä paremmin. Se aikoo perustaa tässä tarkoituksessa keskitetyn yhteyspisteen suurille infrastruktuurihankkeille, joihin liittyvät tarkistukset tehdään samassa aikataulussa ennen yhteistä hyväksymispäivää. Yhteyspiste kokoaa yhteen hankkeista vastaavat komission yksiköt yhdeksi investointipolitiikkatiimiksi. Tätä lähestymistapaa, jota jo jossain määrin sovelletaan yhteistä etua koskeviin energiahankkeisiin, olisi sovellettava myös merkittäviin investointijärjestelyihin, joissa on mukana kansallista yhteisrahoitusta, sekä EU:n lisäarvoa tuottaviin suuriin infrastruktuurihankkeisiin muilla aloilla, kuten liikenteen alalla. Tällaisiin hankkeisiin kuuluvat myös ESIR-rahastosta tuetut hankkeet. Liiallisia hallinnollisia rasitteita ja vaadittavien hyväksyntien saantiin ja arviointien valmistumiseen tarvittavaa aikaa pyritään vähentämään myös käynnissä olevilla EU:n sääntelyn toimivuustarkastuksilla ja EU:n ja jäsenvaltioiden välisillä uusilla yhteistyömekanismeilla. Samalla komissio tutkii, olisiko mahdollista kehittää yksi yhteinen EU:n hyväksyntäkehys, jota sovellettaisiin suoraan suuriin rajat ylittäviin hankkeisiin tai merkittäviin investointijärjestelyihin, joissa on mukana kansallista yhteisrahoitusta. Tällä yhteisellä kehyksellä korvattaisiin EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla käytössä olevat lukuisat yksittäiset hyväksyntämenettelyt.

b. Kansallisella tasolla saavutetut tulokset: investointien esteiden poistaminen talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä

Jäsenvaltiot voivat tehdä enemmän parantaakseen kansallisia investointiolosuhteita. Komission 18. toukokuuta 2016 antamassa tiedonannossa⁴³ esitetään yleiskatsaus vuoden 2016 maakohtaisiin suosituksiin sisältyvistä tärkeimmistä tavoitteista. Jos jäsenvaltiossa on finanssipoliittista liikkumavaraa, sitä olisi käytettävä julkisten investointien lisäämiseen kasvua edistävillä aloilla, kuten infrastruktuurin, terveyden, koulutuksen ja tutkimuksen

42 Lisätietoa ympäristöä säästävistä julkisista hankinnoista on osoitteessa http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

43 COM(2016) 321 final.

aloilla. Samaan aikaan tarvitaan lisätoimia, joilla tuetaan yksityisiä investointeja, ja jäsenvaltioita kannustetaan nopeuttamaan rakenneuudistusten hyväksymistä ja poistamaan investointeja haittaavia esteitä. Tällaisia ovat muun muassa sääntelystä ja hallinnosta johtuvat esteet sekä raskaat ja aikaa vievät hyväksyntämenettelyt. Joissakin jäsenvaltioissa on havaittu vielä korjaamatta olevia puutteita julkisten hankintojen, verojärjestelmien, oikeusjärjestelmien ja maksukyvyttömyysmenettelyjen aloilla. Edistyksen saavuttaminen edellyttää myös vakaan hankejatkumon luomista ja koordinoinnin ja suunnittelun varmistamista kansallisen hallinnon kaikilla tasoilla. Komissio kartoittaa ja pyrkii edelleen ratkaisemaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa pääoman vapaata liikkuvuutta haittaavia perusteettomia esteitä, joiden vuoksi pääomamarkkinat eivät toimi moitteettomasti. Se raportoi tästä työstä vuoden 2016 loppuun mennessä⁴⁴.

Komissio perusti 1. heinäkuuta 2015 **rakenneuudistusten tukipalvelun** voidakseen tarjota teknistä tukea jäsenvaltioille. Tähän tukeen kuuluu myös kasvua lisäävien hallinnollisten ja rakenteellisten uudistusten toteuttamisessa tarvittavien valmiuksien parantaminen. Rakenneuudistusten tukipalvelu tekee yhteistyötä useiden jäsenvaltioiden kanssa konkreettisissa teknisen avun hankkeissa investointien esteiden tunnistamiseksi ja poistamiseksi⁴⁵.

EU:n varojen ja uudistusten toteuttamisen välinen läheisempi yhteys. Voidakseen kohdentaa ERI-rahastojen varat entistä paremmin keskeisten taloudellisten ja sosiaalisten uudistusten tukemiseen ohjelmakaudella 2014–2020 komissio aikoo kytkeä rahoituksen nykyistä tiiviimmin maakohtaisten suositusten mukaisiin painopistealoihin. ERI-rahastojen tuen hyväksymisehtona on ollut useiden uudistusten toteuttaminen (ennakkoehdot) rahastojen varojen käytön helpottamiseksi ja niiden vaikutusten lisäämiseksi. ERI-rahastoja koskevassa sääntelykehyksessä edellytetään, että rahastoista yhteisrahoitetuilla ohjelmilla vastataan kaikkiin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin. Komissio aikoo seurata tilannetta ja raportoida vuoteen 2017 mennessä siitä, miten sovittujen tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty.

5. Seuraava vaihe: vahvistettu investointiohjelma ja ESIR 2.0

ESIR-rahasto on ollut kaikilta osin toiminnassa alle vuoden ajan, ja se on jo tuottanut konkreettisia tuloksia. Hankkeiden toteuttajat ovat käyttäneet investointineuvontakeskuksen palveluja parantaakseen hankkeidensa laatua, ja sijoittajat voivat nyt tutustua lukuisiin investointimahdollisuuksiin investointihankeportaalisissa. Lisäksi komissio on esittänyt useita aloitteita, joiden tarkoituksena on parantaa investointiympäristöä. Se on myös aloittanut yhteistyön jäsenvaltioiden kanssa investointeja haittaavien, sääntelyyn ja hallintoon liittyvien esteiden poistamiseksi.

44 COM(2015) 468 final.

45 Komissio hyväksyi 26. marraskuuta 2015 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rakenneuudistusten tukiohjelman perustamisesta kaudeksi 2017–2020 ja asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta, COM(2015) 701 final.

EU:n varojen innovatiivinen käyttö tuottaa nyt tulosta, koska ESIR-rahasto toimii joustavasti, byrokratia on poistettu ja hankkeet valitaan puolueettomasti niiden teknisen ja taloudellisen elinkelpoisuuden perusteella.

Asetuksen (EU) 2015/1017 mukaan komissio arvioi EU:n takauksen käyttöä tammikuuhun 2017 mennessä ja toimittaa riippumattoman arvioinnin ESIR-rahaston, Euroopan investointineuvontakeskuksen ja Euroopan investointihankeportaalin toiminnasta viimeistään heinäkuussa 2018. Tässä tiedonannossa on kuitenkin jo esitetty eräitä ensimmäisiin kokemuksiin perustuvia tärkeitä päätelmiä.

Edellä esitetyn perusteella Eurooppa-neuvostoa pyydetään hyväksymään seuraavat painopisteet:

- **Kun otetaan huomioon jo saavutetut konkreettiset tulokset, ESIR-rahasto jatkaa vahvistettuna toimintaansa alkuperäisen kolmen vuoden toimintajakson jälkeen.** Rahaston tehtävänä on korjata markkinoilla edelleen olevia toimintapuutteita ja jatkaa täydentävyysperiaatteen pohjalta yksityisen sektorin rahoituksen liikkeelle saamista ohjattavaksi investointeihin, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä työllisyydelle, kasvulle ja kilpailukyvyille tulevaisuuden Euroopassa. Komissio esittää ESIR-rahaston toimintakauden jatkamiseksi tarvittavat lainsäädäntöehdotukset syksyllä. Ehdotuksissa otetaan huomioon talousarviovarojen asettamat rajoitukset.
- Koska **ESIR-rahaston pk-yritysikkunassa** on saavutettu hyviä tuloksia, sitä **laajennetaan** nopeasti nykyisissä puitteissa. Tästä hyötyvät pk-yritykset ja mid-cap-yritykset kaikissa jäsenvaltioissa. Komissio työskentelee yhdessä ESIR-rahaston johtokunnan kanssa hyödyntääkseen kaikkia ESIR-asetuksen tarjoamia mahdollisuuksia pk-yritysikkunan⁴⁶ vahvistamiseksi.
- Komissio aikoo myös tarkastella mahdollisuutta käyttää ESIR-tyyppistä investointimallia **kehittyvissä kolmansissa maissa.**
- **ESIR-tuen ja ERI-rahastojen varojen yhdistämistä** yksinkertaistetaan edelleen ja yhdistämistä haittaavia lainsäädännöllisiä ja muita esteitä poistetaan. Monivuotisen rahoituskehyksen tulevan väliarvioinnin yhteydessä on tarkoitus tarkastella, onko sovellettaviin asetuksiin tarpeen tehdä muutoksia⁴⁷. Komissio ja EIP aikovat laatia

46 Tässä yhteydessä muun muassa siirretään EU:n takauksesta enintään 500 miljoonaa euroa infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunasta pk-yritysikkunaan ja täydennetään InnovFin- ja COSME-lainatakausvälineiden ja työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevan EU:n ohjelman (EaSI) resursseja ESIR-takauksella. Näin lisätään näiden välineiden talousarviomäärärahoja ja tarjotaan EIR:lle mahdollisuus rahoittaa merkittävä määrä lisätoimia.

47 Muutoksiin voisivat sisältyä jäsenvaltioille tarkoitetut kannustimet, jotka ohjaavat täydentämään EU:n tason rahoitusvälineitä ERI-rahastojen varoilla, jolloin avustusten käyttöä saataisiin vähennettyä silloin kun rahoitusvälineistä saadaan enemmän lisäarvoa. Samalla avustusten ja rahoitusvälineiden yhdistelmiä voitaisiin tarvittaessa yhdistää ESIR-tukeen. Tällöin tietyille hankkeelle myönnettävä rahoitustuki kytkettäisiin siihen, miten hyvin hanke vastaa EU:n toimintapolitiikan tavoitteita, ja ennakkoehtojen käyttöä tehostettaisiin.

vuoden 2016 loppuun mennessä luettelon lippulaivahankkeista, jotka tarjoavat konkreettisia esimerkkejä tällaisesta yhdistämisestä.

- **Investointineuvontakeskuksen toimintaa kehitetään, jotta se voisi saavuttaa kohderyhmät paremmin ja tukea neuvonnan tarjontaa paikallisella tasolla** sekä kansallisten kehityspankkien kanssa tehtävää yhteistyötä. Komissio pohtii, miten nykyisten teknisen avun EU-määrärahojen välistä synergiaa voitaisiin lisätä tehdäkseen teknisen avun tarjonnasta entistä joustavampaa ja varmistaakseen, että sillä vastataan nopeasti markkinoiden tarpeisiin.
- Komissio, EIP-ryhmä, kansalliset kehityspankit ja muut asiaankuuluvat toimijat ovat vahvasti sitoutuneet kannustamaan **investointijärjestelyjen** perustamista.
- ESIR-rahasto tukee myös jatkossa **kestävän kehityksen mukaisten ja vihreiden hankkeiden** markkinoiden luomista kannustamalla erityisesti vihreiden joukkovelkakirjojen markkinoiden kehittämiseen Euroopassa ja nykyisten toimien koordinoinnin parantamiseen.
- Komissio pyrkii edelleen saavuttamaan tavoitteensa **sisämarkkinoiden painopistealoilla**. Se selventää ja tarpeen mukaan tarkistaa yhdessä Eurostatin kanssa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien tilinpitonäkökohtia koskevaa ohjeistusta.
- Jäsenvaltioiden olisi myös vahvistettava selkeät painopisteet ja valmisteltava konkreettisia investointihankkeita yhteistyössä investointineuvontakeskuksen kanssa – erityisesti silloin kun on kyse rajat ylittävistä hankkeista – sekä suunniteltava hankkeensa parhaalla mahdollisella tavalla siten, että varmistetaan rahoitusvälineiden laajempi hyödyntäminen. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava **talouspolitiikan EU-ohjausjakson** yhteydessä annetut maakohtaiset suositukset investointien kansallisten esteiden poistamiseksi.

Eurooppa-neuvosto, Euroopan parlamentti ja neuvoston eri kokoonpanot seuraavat yhteistyössä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean kanssa tilannetta säännöllisesti. Näin voidaan varmistaa tarvittava poliittinen sitoutuminen sekä se, että nämä aloitteet tuottavat tuloksia myös vastaisuudessa. Lisäksi komissio ja EIP ovat myös jatkossa yhteydessä keskeisiin kansallisen ja alueellisen tason sidosryhmiin yksittäisten jatkotoimien toteuttamiseksi. Tarkoituksena on keskustella paikalliset ja alueelliset tarpeet huomioon ottavista ratkaisuista ja kehittää tällaisia ratkaisuja.

Komissio kehottaa Eurooppa-neuvostoa hyväksymään kaikki tässä tiedonannossa esitetyt Euroopan investointiohjelman toteuttamiseen liittyvät jatkuvat toimet. Se kehottaa lisäksi Euroopan parlamenttia ja neuvostoa toteuttamaan EU:n lainsäätäjänä viipymättä jatkotoimia kaikkien investointiohjelman lainsäädännöllisten näkökohtien osalta.